

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้:

1. เพื่อศึกษาบทบาทการทำนุบำรุง ส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงวิธีดำเนินการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตที่วิทยาลัยแต่ละแห่งรับผิดชอบ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินการทำนุบำรุง ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติราชการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารนั้น ได้แก่ หัวหน้าคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์ รองอธิการฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายบริหาร รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาและอธิการ โดยใช้ประชากรทั้งหมด รวมจำนวน 56 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากอาจารย์ผู้ซึ่งทำการสอนอยู่ในสาขาวิชาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาช่างฝีมือ สาขากีฬาและนันทนาการ และสาขาทัศนกรรมศิลป์ เป็นจำนวน 120 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ หัวหน้าฝ่าย

หัวหน้าวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา
 เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม รองประธานศูนย์วัฒนธรรม และประธานศูนย์วัฒนธรรม โดยใช้
 ประชากรทั้งหมด จำนวน 64 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 240 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก
 กลุ่มตัวอย่างได้ 198 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50

นอกจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้เลือกโดยใช้แบบสุ่มแล้ว ยังมีกลุ่มตัวอย่างจาก
 การสัมภาษณ์อีกจำนวน 8 คน ได้แก่ ประธานศูนย์วัฒนธรรมและหัวหน้าฝ่ายกิจการนักศึกษา
 ของวิทยาลัยครู 4 แห่ง ที่ถือเป็นตัวแทนกลุ่มวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือตอนบนและเขตภาค
 เหนือตอนล่าง คือ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และ
 วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม (พิษณุโลก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด และแบบสัมภาษณ์ 1 ชุด ซึ่ง
 ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่หนึ่ง เป็นสภาพภาพส่วนตัวของ
 ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สอง เป็นการซักถามถึงลักษณะงานและวิธีดำเนินการในการจัดกิจกรรม
 ทางค่านิยมธรรม ตอนที่สามและตอนที่สี่ เป็นแบบประเมินความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทาง
 ค่านิยมธรรม และปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางค่านิยมธรรม ส่วนแบบสัมภาษณ์
 แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่สอง
 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือจัดให้ขึ้น และตอน
 ที่สาม เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางค่านิยมธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล แยกวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ตามลักษณะของเครื่องมือคือ

ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ตอนที่หนึ่ง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วหาค่า
 ร้อยละ ตอนที่สอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วคูณด้วยค่าน้ำหนัก หาค่าเฉลี่ย
 แล้วจัดอันดับ ตอนที่สาม ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่เป็นแบบ
 ปลายเปิดในตอนท้ายของตอนที่สามนั้น ใช้วิธีแจกแจงความถี่ คูณด้วยค่าน้ำหนัก หาค่าเฉลี่ย
 แล้วจัดอันดับ ส่วนตอนที่สี่ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ตอนที่หนึ่ง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ ตอนที่สอง ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่จัดกิจกรรม. ส่วนตอนที่สาม ไม่มีการใช้วิธีการทางสถิติ เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์ปัญหาหรืออุปสรรคในท่านต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ผลปรากฏดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัว จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือร้อยละ 67.17 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.99 และผู้ที่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 5.05 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.98 ผู้มีอายุราชการระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 1.52 ส่วนตำแหน่งทางวิชาการนั้น ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 94.95 และอีกร้อยละ 5.05 เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในด้านตำแหน่งทางการบริหาร ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 28.28 เป็นหัวหน้าภาค สำหรับวิชาการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 50.00 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 48.99 มีวุฒิปริญญาโท ผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 1.01

2. ลักษณะงานและวิธีดำเนินงานในการจัดกิจกรรมค่านิยมธรรม ผลปรากฏว่า วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือจัดงานประเพณีมากเป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 11.73$) รองลงมาคือ การจัดนิทรรศการ ($\bar{x} = 10.48$) และการจัดพิพิธภัณฑ์หรือหอวัฒนธรรม ($\bar{x} = 10.38$) ตามลำดับ และการจัดตั้งชมรมและกลุ่มผู้สนใจอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 5.58$)

ส่วนวิธีดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดคือ การร่วมมือกับสถาบันเอกชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ($\bar{x} = 2.69$) รองลงมาคือ การดำเนินงานเป็นเอกเทศ ($\bar{x} = 2.14$) และอันดับสุดท้ายคือ การสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำ ($\bar{x} = 1.17$)

3. การจัดกิจกรรมค่านิยมธรรม ปรากฏว่า การจัดกิจกรรมที่ดำเนินงานในลักษณะของการสนั้น การส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนมีกิจปฏิบัติทางศาสนา มีการปฏิบัติค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 2.87$) และกิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุดในค่านี้นคือ การจัดให้มีการเรียนทางศาสนาในสถาบันการศึกษา ($\bar{x} = 2.06$)

การจัดกิจกรรมที่ดำเนินงานในลักษณะของการจัดประกวดและจัดแข่งขันนั้น การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัย เพื่อช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม มีการปฏิบัติค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 2.76$) ส่วนการสนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบหรือวิธีการต่าง ๆ มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.01$)

การจัดกิจกรรมที่ดำเนินงานในลักษณะของการวิจัย การศึกษาและรวบรวมผล ปรากฏว่า การจัดรวบรวมโบราณวัตถุสำคัญทางวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนมีโอกาสศึกษาค้นคว้า มีการปฏิบัติในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 2.67$) ส่วนกิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดในค่านี้นคือ การส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยและกระตุ้นให้นักศึกษา เยาวชน ร่วมกันทำนุบำรุงภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเดิม ($\bar{x} = 2.17$)

การจัดกิจกรรมที่ดำเนินงานในลักษณะของการประสานงานและติดต่อกับหน่วยงานอื่นด้วยการสนับสนุนให้สถาบันต่าง ๆ ร่วมผลิตบุคลากรทางค่านิยมธรรมและการประสานงานกันระหว่างวิทยาลัยกับสื่อมวลชนของท้องถิ่น ชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของศาสนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.45$ และ 2.47)

การจัดกิจกรรมในลักษณะการไปทัศนศึกษา ภูเขา และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ลักษณะของการประชาสัมพันธ์และการใช้วิธีการอื่น ๆ ผลปรากฏว่า วิทยาลัยครูปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทั้งสิ้น ($\bar{x} = 2.27, 2.21$ และ 2.15 ตามลำดับ)

การจัดกิจกรรมค่านิยมธรรมในลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 7 ค่านิยม มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย แต่เมื่อเปรียบเทียบทุกลักษณะปรากฏว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะของการสน มีการปฏิบัติมากกว่าลักษณะอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.40$) และการจัดกิจกรรมในลักษณะของการใช้วิธีการอื่น ๆ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.15$)

สำหรับกิจกรรมซึ่งวิทยาลัยจัดให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนแล้วได้รับผลสำเร็จมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ การจัดงานประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 1.75$)

กิจกรรมที่ได้รับผลสำเร็จมากเป็นอันดับที่ 3 คือ การจัดประกวดมารยาทของนักศึกษาและการให้การอบรมด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน ($\bar{x} = 1.05$)

4. ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรม ผลปรากฏว่า ปัญหาในการดำเนินงานด้านความคองการและความพร้อมในทางอุปกรณ์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 2.66$) และปัญหาเรื่องการจัดวางแผนการทำงานล่วงหน้าอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.13$)

ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.10$)

ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านบุคลากรปรากฏว่า ปัญหาบุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอที่จะอุทิศให้กับการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม และจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานไม่พอเหมาะ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 2.72$ และ 2.56 ตามลำดับ) ส่วนปัญหาบุคลากรมีความรู้ความชำนาญไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดในปัญหาคำนี้ ($\bar{x} = 2.13$)

ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านวิชาการและปัญหาทั่วไปอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.26$ และ 2.35 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาหรืออุปสรรคทั้ง 5 ด้านแล้ว ปรากฏว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับสูงกว่าปัญหาคำอื่น ๆ คือ ปัญหาค่าบุคลากร ($\bar{x} = 2.37$) ส่วนปัญหาคำการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย อยู่ในระดับต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.10$)

ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ปรากฏผลดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัว ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คน เป็นเพศชายทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี เป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 62.50 ๓๓ มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 87.50 และเป็นรองศาสตราจารย์อีกร้อยละ 12.50 ในด้านตำแหน่งทางการบริหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีตำแหน่งประธานศูนย์วัฒนธรรมและหัวหน้าฝ่ายกิจการนักศึกษาจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 50.00 และมีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 50.00 วุฒิปริญญาโท ร้อยละ 37.50 และวุฒิปริญญาเอก ร้อยละ 12.00

2. กิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้นในรอบปีการศึกษา 2525 มีดังนี้ คือ กิจกรรมในด้านโครงการศึกษาและฟื้นฟูกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี และ กิจกรรมทางด้านศาสนา มีการปฏิบัติมากเท่า ๆ กันคือ เฉลี่ยปีละ 10 ครั้ง กิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากรองลงมาคือ การละเล่นพื้นบ้านในเทศกาลหรืองานต่าง ๆ คิดเฉลี่ยปีละ 6 ครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านการจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมด้านกีฬาและ นันทนาการ และด้านการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อฟื้นฟู เผยแพร่ความรู้ ทางวัฒนธรรม มีการปฏิบัติในระดัต่าง ๆ กัน คือ เฉลี่ยปีละ 5 ครั้ง และกิจกรรมที่ วิทยาลัยครูไม่ได้ปฏิบัติเลยคือ การสนับสนุนหรือจัดให้มีโครงการจัดทำหนังสืออ่านประกอบ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเด็กในวัยเรียน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูในเขต ภาคเหนือ ในรอบปีการศึกษา 2525 มีดังนี้

ในค่านโยบายและวิธีการดำเนินงานตามนโยบายการท่าบุงำรุงรักษา วัฒนธรรมนั้น วิทยาลัยครูมีนโยบายที่แนบชัดในแต่ละวิทยาลัย แต่เป็นนโยบายกว้าง ๆ เนื่องจากกรมการฝึกหัดครูไม่ได้กำหนดเป็นเป้าหมายที่แน่นอนในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้แก่วิทยาลัยครู นอกจากนั้น ค่านิยมของวัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป มีการสนใจและนิยมวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามนโยบายที่วิทยาลัย ครูกำหนดไว้ การจัดกิจกรรมมีน้อย และคณะกรรมการศูนย์วัฒนธรรมประสานงานกันไม่ได้เต็มที่ ส่วนการทำงานตามโครงการที่ทำไว้มีปัญหาคือ อาจารย์บางส่วนไม่ให้ความสนใจ ร่วมกิจกรรม นักศึกษาต้องทำกิจกรรมหลายชนิดในเวลาเดียวกัน และระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมไม่อำนวย

สิ่งซึ่งเป็นปัญหามากคือ งบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ ในค่านงบประมาณนั้น วิทยาลัยครูและศูนย์วัฒนธรรมได้รับงบประมาณน้อย และผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารค่านนี้ไม่ได้นำงบประมาณมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในค่านบุคลากร ปรากฏว่า บุคลากรมีงานประจำมาก บุคลากรไม่เข้าใจขอบข่ายของ การดำเนินงาน จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานในศูนย์วัฒนธรรม และขาด บุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม

ส่วนการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่มีปัญหาเล็กน้อย คือ มีปัญหาเฉพาะกับหน่วยงานภายในวิทยาลัยครู แต่ไม่มีปัญหากับหน่วยงานภายนอกวิทยาลัย เพราะหน่วยงานภายนอกวิทยาลัยให้ความร่วมมือและการสนับสนุนดี

สิ่งซึ่งไม่เป็นปัญหาเลย คือ ทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชน อาจารย์ และนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อการจัดกิจกรรมของวิทยาลัยครู กล่าวคือ ประชาชนเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้น เป็นสิ่งที่ดีงาม ช่วยรักษาวินัยธรรมท้องถิ่นไว้ ส่วนนักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่สนใจชมกิจกรรม มีอาจารย์เป็นบางส่วนเท่านั้นที่ไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรม นอกจากนั้นในคณาธิการ วิทยาลัยครูแห่งนี้ ไม่มีปัญหาด้านแหล่งในการค้นคว้าข้อมูลเช่นกัน

ขอคนพบที่ ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในคณาธิการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นตรงกันว่า กิจกรรมบางลักษณะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เช่น การฟื้นฟูกิจกรรมทางค่านิยม การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรมทางค่านิยมศาสนา และกิจกรรมบางลักษณะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เช่น การให้บริการชุมชนโดยให้การอบรมทางค่านิยมและการประกอบอาชีพ การสนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน การจัดวัฒนธรรมสัญจร

ในคณาธิการหรืออุปสรรคที่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งคนพบจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ คือ ปัญหาค่านิยมบุคลากร ส่วนปัญหาทางค่านิยมวิชาการ และปัญหาความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมค่านิยมธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ข้อที่น่าสังเกต คือ ปัญหาความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรม

ทางคานวณวัฒนธรรมอยู่ในระดับเกือบค่อนข้างมาก ส่วนข้อค้นพบที่เป็นการขัดแย้งกัน คือ ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานภายในวิทยาลัยครู กล่าวคือ ผลจากการสอบถามนั้น ปัญหาในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า มีปัญหาในคานวนมาก เพราะหน่วยงานภายในวิทยาลัยครูไม่ใคร่ให้ความร่วมมือ

อภิปรายผล

อภิปรายผลจากการวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะงานของกิจกรรมที่วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือได้จัดขึ้น และมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือ การจัดงานประเพณี และจากผลของการสัมภาษณ์เห็นได้ว่า กิจกรรมทางด้านประเพณีและกิจกรรมทางด้านศาสนา มีการปฏิบัติในระดับเท่า ๆ กัน แสดงว่าวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือพยายามที่จะจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กันกับการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งมีศรัทธาต่อพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ดังที่สงวน โชติสุขรัตน์¹ กล่าวไว้ว่า "คนในท้องถิ่นภาคเหนือมักจัดงานประเพณีต่างๆ ที่คลุกคลีและเกี่ยวพันกับศาสนาอย่างใกล้ชิด เช่น ประเพณีสงกรานต์ก็จะต้องมีการทำบุญทางศาสนาในวัน "พญาวัน" นอกเหนือไปจากการละเล่นของหนุ่มสาวและการร่อนน้ำคำหัว" นอกจากนี้วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือยังได้พยายามส่งเสริม ฟันฟุ และจรรโลงวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ไม่ให้สูญหายด้วยการจัดนิทรรศการและการละเล่นพื้นเมืองในวันเทศกาลต่างๆ ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะงานที่วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นอันดับรองลงมาคือการจัดนิทรรศการ และผลของการสัมภาษณ์ เห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมด้วยการละเล่นพื้นบ้านมีอัตราเฉลี่ย

¹ สงวน โชติสุขรัตน์, ประเพณีไทยภาคเหนือ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคียนส์โตร์, 2515), หน้า 5.

การจัดปีละ 6 ครั้ง ซึ่งถือว่าการปฏิวัติในอัตราที่ค่อนข้างสูงคือ คิดเฉลี่ย 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวิทยาลัยครูถือเป็นหน้าที่ในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังที่ เลี้ยว ประสิทธิ์¹ กล่าวไว้ว่า "วิทยาลัยครูทั่วประเทศรับเป็นหน่วยประจำเพราะทำหน้าที่ ชูชูส่งเสริมวัฒนธรรมไทย มีหน้าที่บำรุงวัฒนธรรมไทยทุก ๆ ด้าน" ดังนั้น แม้ว่าวิทยาลัยครูจะมีภาระหน้าที่ในการสอน ผลิตครู ทำการวิจัย และให้บริการชุมชนแล้วก็ตาม หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การทำนุบำรุงวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 มาตรา 5 ซึ่งกำหนดไว้ว่า² "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม" ส่วนการจัดพิพิธภัณฑหรือหอวัฒนธรรม วิทยาลัยครูก็ได้ให้ความสำคัญ เป็นอันดับที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมการฝึกหัดครู³ ที่ให้จัดศูนย์วัฒนธรรมขึ้นในวิทยาลัยครู ทำหน้าที่ส่งเสริมประสานงานวัฒนธรรม มุ่งเน้นการศึกษาคนควา วิจัย วัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ในชุมชน และจัดตั้งหอวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งการจัดทำพิพิธภัณฑหรือหอวัฒนธรรมท้องถิ่นนี้เป็นการแสดงผลงานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ศึกษาและประชาชนมีโอกาสดูชม ค้นคว้า และหาความรู้เพิ่มเติม และทำให้ชุมชนเกิดความซาบซึ้งและประทับใจใน วัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน ดังจะพิจารณาที่วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือให้ความสำคัญเป็น อันดับที่ 4 คือ การจัดกาแสดงและสาธิต ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกาแสดงและสาธิตจะ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมจึงจะได้รับความสำเร็จและบรรลุ เป้าหมาย แต่หลังจากการสัมภาษณ์ปรากฏว่า วิทยาลัยครูยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ

¹ เลี้ยว ประสิทธิ์, "ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น," วารสารวัฒนธรรมไทย 19 (กุมภาพันธ์ 2523) : 55.

² การฝึกหัดครู, กรม, ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรมการฝึกหัดครู, ยี่สิบเจ็ดปีสถาปนากรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไม้ขีดทราย, 2524), หน้า 62.

³ เดิมเดียวกัน, หน้า 13.

ทางด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการแสดงและสาธิต แยกอย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า วิทยาลัยครูจึงเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ จึงได้จัดไว้ในอันดับที่ 4 เพราะการจัดการแสดงและสาธิตนั้น ผู้ชมสามารถเรียนรู้ลักษณะของวัฒนธรรมได้ด้วยการเห็นและการสัมผัสด้วยตนเอง คือ กระทำตามวิทยากรผู้ทำหน้าที่สาธิต ส่วนการจัดกิจกรรมในลักษณะของการฝึกสอนและอบรมนั้น วิทยาลัยครูได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 แสดงว่า ผู้สอนยังมีความรับผิดชอบในตำแหน่งของตนสูง โดยมีเทคนิควิธีการเพียงงานเดียว หากยังคำนึงถึงความสำคัญของการให้การอบรมทางด้านวัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักศึกษาและประชาชนอีกด้วย ลักษณะงานที่วิทยาลัยครูจัดทำเป็นอันดับสุดท้ายคือ การจัดกิจกรรมและกลุ่มชุมชนในนั้นแสดงว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้กระทำไต่ยาก เพราะวิทยาลัยครูจะคงใจงบประมาณและบุคลากรเป็นจำนวนมาก เนื่องจากต้องสำรวจความสนใจของนักศึกษาและประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมในทุก ๆ สาขา และในแต่ละสาขาก็ยังมีสาขาย่อย ๆ อีกมาก แต่วิทยาลัยครูไม่มีงบประมาณและบุคลากรทางด้านนี้เพียงพอ จึงยังมีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะนี้ได้เต็มที่

สำหรับวิธีดำเนินการของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมนั้น การร่วมมือกับสถาบันเอกชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ เป็นวิธีการที่กระทำเป็นผลสำเร็จมากที่สุดเป็นอันดับแรก ซึ่งแสดงว่า งานส่งเสริม เผยแพร่ พิธีกรรม ปลูกฝังและจรรโลงวัฒนธรรมนี้ เป็นงานสำคัญและเก็บงานใหญ่จึงจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะได้ผลสำเร็จมากกว่าการดำเนินการเป็นเอกเทศหรือสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำ เพราะการดำเนินการด้านนี้จะต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม งบประมาณ บุคลากร และสถานที่ ซึ่งวิทยาลัยครูยังมีองค์ประกอบดังกล่าวไม่เพียงพอ

2. การจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมนั้น ปรากฏว่า วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือได้ดำเนินการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทั้ง 7 ด้าน เนื่องจากประสบปัญหาบางประการ ซึ่งในเรื่องของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมน้อยนี้ คณะกรรมการวางแผนฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้แสดงความเห็นเห็นว่า สาเหตุที่สถาบันอุดมศึกษาจัดทำหน้าที่

คณะกรรมการวางแผนฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 156.

ทางด้านการศึกษาบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมน้อยมากเนื่องจาก ขาดบุคลากร อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เหล่าที่ล้วนเป็นข้อบกพร่องจะกระทำในรูป กิจกรรม เสริมหลักสูตรของนิสิตนักศึกษาของหน่วยวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรมบาง ด้านเท่านั้น ซึ่งอันที่จริงแล้ว วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประ-
เทศและมีศูนย์วัฒนธรรมอยู่ในวิทยาลัยครูทุกแห่ง การจะดำเนินงานเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม-
ท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง นอกจากนั้น วิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่ควรให้ความสำคัญทำหน้าที่ผลิตครูโดยตรง
ซึ่งหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2519¹ โลกกำหนดไว้ว่า มุ่งผลิตครูที่ใฝ่
ผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติในอันที่จะเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจ
สภาพสิ่งแวดล้อมและสังคม และสามารถนำความรู้ความสามารถและความเข้าใจในบทบาท
หน้าที่ของครูมาพัฒนาการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมได้เป็นอย่างดี และในการที่จะให้ครูมีคุณสมบัติ
ดังที่กล่าว วิทยาลัยครูควรจะได้ปลูกฝังทัศนคติที่ดีทางด้านวัฒนธรรมให้แก่ครูด้วย เพราะ
เมื่อครูเป็นผู้มีวัฒนธรรมแล้ว ครูย่อมปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ถูกต้อง นอกจากนั้นครูเป็นบุคคลที่
คนทั่วไปให้ความเคารพเชื่อถือ แม้ในปัจจุบันนี้สภาพ เศรษฐกิจและสังคมจะทำให้ความนับปูลนี้
บุคคลของครูลดลง แต่ประชาชนตามท้องถิ่นก็ยังมีความศรัทธาที่ต่อครูอยู่อย่างมาก สิ่งซึ่งครูปฏิบัติ
เป็นสิ่งที่พวกเขายอมรับและเชื่อถือ ดังนั้นวิทยาลัยครูจึงควรเร่งปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่ครูที่
วิทยาลัยครูเป็นผู้ผลิต เพื่อจะได้ให้ครูเหล่านั้นเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม แม่วาวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือโลกดำเนินกิจกรรมทางด้าน
วัฒนธรรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่กิจกรรมที่ดำเนินงานได้ในลักษณะของการ
สอนก็ยังได้รับการปฏิบัติมากกว่าลักษณะอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่ดำเนินงานได้ใน
ลักษณะดังกล่าว สามารถกระทำได้ง่ายกว่ากิจกรรมในลักษณะอื่น ซึ่งโดยปรกติวิทยาลัยครู
ก็มีความสนใจในการดำเนินงานในลักษณะนี้อยู่แล้ว เพราะวิทยาลัยครูเป็นสถานการศึกษา
ซึ่งมีภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือ การสอน นอกจากนั้น กิจกรรมที่มีการปฏิบัติค่อนข้างมาก
ได้แก่ การส่งเสริมให้นักศึกษาเยาวชน และประชาชนมีกิจกรรมทางศาสนา การสนับสนุน

¹หลักสูตรการฝึกหัดครู, สภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2519. อ้างจาก บุญเลิศ กลางใจ,
"การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 62.

ให้มีการจัดกิจกรรมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัย เพื่อช่วยกายของวัดนเรศวรม และการจัด
ชมรมรวมโบราณวัตถุสำคัญทางบ้านวัดนเรศวรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ นักศึกษา เย่าวชน และ
ประชาชนมีโอกาสศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือก็มีใจงน
ใจในการจัดกิจกรรมทางบ้านวัดนเรศวรมเสียเลยทีเดียว เพียงแต่ค่าเงินการได้ไม่ทั่วถึง ซึ่ง
อาจเนื่องมาจาก การขาดบุคลากร อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนทาง
งบประมาณตามที่คณะกรรมการวางแผนฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาโดยสองความคิดเห็นไว้ได้

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางบ้านวัดนเรศวรมของวิทยาลัยครูในเขต
ภาคเหนือโดยส่วนรวมแล้วมีน้อย แต่สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญคือ ปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณ
กล่าวคือ จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน บุคลากรไม่เข้าใจขอบข่ายการดำเนินงาน
และบุคลากรไม่สามารถอุทิศตนเพื่อการดำเนินงานบ้านวัดนเรศวรมได้เต็มที่ ที่เห็นเช่นนี้
เพราะบุคลากรเหล่านั้นคืออาจารย์ในวิทยาลัยครูซึ่งต้องปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ มากมายหลายด้าน
ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 และอาจารย์
ส่วนใหญ่เห็นว่า ภารกิจทางบ้านวัดนเรศวรมหรือศิลปกรรมนั้นมีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก จึงจะ
เห็นได้จากกรวิจัยของ วิชนี กิตตะระกุล¹ และ สวัสดิ์ สุคนธ์² ซึ่งพบว่า ผู้บริหาร
และอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคกลางและวิทยาลัยครูภาคใต้ให้ความสำคัญของบทบาทการสอน
เป็นอันดับหนึ่ง และมีการปฏิบัติงานเป็นอันดับหนึ่งเช่นกัน ดังนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่จึงอุทิศตน
เพื่อการสอนแต่เพียงอย่างเดียว แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของวัดนเรศวรมแต่ก็ไม่อาจปฏิบัติงาน
บ้านวัดนเรศวรมควบคู่กันไปได้อย่าง ส่วนอาจารย์ที่ขอมปฏิบัติงานบ้านวัดนเรศวรมก็ไม่สามารถอุทิศ
เวลาให้บ้านวัดนเรศวรมได้เต็มที่ด้วยเหตุผลเดียวกัน และเมื่อเป็นดังนั้น จึงไม่เข้าใจขอบข่าย

¹วิชนี กิตตะระกุล, "บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูใน
ภาคกลาง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 138.

²สวัสดิ์ สุคนธ์, "บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูในภาคใต้,"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 107.

การดำเนินงานควยเช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาค่าจ้างงบประมาณไม่เพียงพอ นั้น อาจจะเนื่องจาก วิทยาลัยครู ได้รับงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจากกรมการฝึกหัดครูและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นจำนวนไม่มากนัก เพราะสำนักงานดังกล่าวจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์วัฒนธรรมอื่นๆ ควบ ทำให้เกิดการกระจายงบประมาณ ขณะเดียวกันวิทยาลัยครูก็มีโครงการด้านวัฒนธรรมหลายโครงการที่จะต้องปฏิบัติ จึงเกิดการไม่สัมพันธ์กันระหว่างงบประมาณและการจัดทำโครงการ และสิ่งที่ควรวินิจฉัยแยกออกไปจากนี้คือวิทยาลัยครูได้มีการกำหนดแผนงานเพื่อแบ่งสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในแต่ละสถานไว้อย่างเพียงพอหรือไม่

นอกจากปัญหาค่าจ้างมาแล้ว ยังมีปัญหาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหา การประสานงานกับหน่วยงานภายในวิทยาลัยครู อันเนื่องจากหน่วยงานภายในวิทยาลัยครู ไม่เห็นความสำคัญในด้านการวัฒนธรรมมากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานต่างๆ ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ในการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู หรือผู้บริหารไม่ได้สนใจถึงบทบาทของศูนย์วัฒนธรรมให้หน่วยงานทุกหน่วยภายในวิทยาลัยครู ตระหนัก ทำให้เกิดปัญหาค่าจ้างขึ้น เพราะถ้าหน่วยงานต่างๆ มีความเข้าใจอันดีถึงบทบาท และหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม ย่อมจะต้องให้ความร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมในการดำเนินงาน

4. แนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือนี้ควรเริ่มที่การทำให้ ประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์และบำรุงวัฒนธรรม ของท้องถิ่นของตนไว้ อีกทั้งเกิดความรัก ซาบซึ้ง และประทับใจในวัฒนธรรมของตนควบ ทั้งนี้ วิทยาลัยครูควรประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น ใช้อ้อมวอลชนประเภทวิทยุ และโทรทัศน์ เผยแพร่ พิธี วัฒนธรรมควยการจัดส่งบทความด้านวัฒนธรรมไปยังสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ และจัดรายการเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือประเพณี การละเล่น ของท้องถิ่น เพื่อแสดงทางโทรทัศน์ ควยการขอความร่วมมือหรือเช่าชั่วโมงจากสถานีโทรทัศน์ เพราะสื่อมวลชนทั้งสองประเภทนั้น เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกระดับ นอกจากนี้ควรมีการทำปฏิทินวัฒนธรรมและประเพณี เพื่อจะได้อธิบายว่าในแต่ละเดือนนั้นจะต้อง จัดกิจกรรมในคืนใดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีประจำเดือนนั้นๆ ต่อจากนั้นวิทยาลัยครู จึงจัดกิจกรรมนำไปแสดงให้ประชาชนชมที่ศาลาประชาคมประจำจังหวัด เพื่อให้ประชาชนจะได้

ทราบและ เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน ส่วนศูนย์วัฒนธรรมนั้นควรจะมีจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่วัฒนธรรม หรือวารสารวัฒนธรรมประจำศูนย์ ทำการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นไปยัง หองสมุดต่างๆ ในจังหวัดของตน และจังหวัดใกล้เคียง หรือมีการแลกเปลี่ยนวารสารวัฒนธรรมระหว่างศูนย์วัฒนธรรมในเขตภาคเหนือ

ในการเผยแพร่ฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีนั้น วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือควรจะศึกษาว่า วัฒนธรรมและประเพณีในค่านิยมที่สูญหายไปหรือไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนเท่าที่ควร ควรจะมีการรื้อฟื้นโดยการหาต้นแบบมาฝึกให้แก่นักศึกษาวิชา เอกนาฏศิลป์ หรือนักศึกษาที่มีความสนใจ เพื่อเผยแพร่ต่อไปยังประชาชน

แนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่ง คือ ผู้บริหารวิทยาลัยครูควรจะต้องให้ความร่วมมือในค่านิยมอย่างเต็มที่ โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารระดับจังหวัดเพื่อร่วมมือกันในการจัดกิจกรรม รวมทั้งการสนับสนุนทางค่านิยมประมวลอีกด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยครูจำเป็นต้องวางแผนร่วมกับผู้บริหารระดับจังหวัดในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูกับจังหวัด เพราะผู้บริหารวิทยาลัยครูก็คือประธานศูนย์วัฒนธรรม และผู้บริหารระดับจังหวัดก็คือประธานกรรมการวัฒนธรรมประจำจังหวัด เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจที่สอดคล้อง การดำเนินงานในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมก็จะประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารทางวิทยาลัยครูสามารถกำหนดให้ศูนย์วัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งของวิทยาลัยครู ซึ่งบุคลากรปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ควรจะได้รับปริมาณงานจากการทำงานค่านิยมวัฒนธรรมนี้ด้วย เพื่อไม่ให้บุคลากรเกิดความรู้สึกทอดทิ้งในการปฏิบัติงานค่านิยมนี้ ทั้งยังเป็นการช่วยให้บุคคลในวิทยาลัยครูยอมรับว่าศูนย์วัฒนธรรมเป็นเสมือนหนึ่งศูนย์ของวิทยาลัยครูเอง ไม่ใช่ศูนย์วัฒนธรรมซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขอฝากไว้ในวิทยาลัยครู เพราะเมื่อบุคคลในวิทยาลัยครูเกิดความรู้สึกกังวลแล้ว ก็จะยอมเกิดความตระหนักในภารกิจของวิทยาลัยครูในค่านิยมทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม ผลประโยชน์ที่วิทยาลัยครูจะได้รับคือ ความร่วมมือจากทุกคนในวิทยาลัยครู ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ไปถึงการให้การศึกษาค่านิยมแกเยาวชนอีกด้วย กล่าวคือ อาจารย์ผู้ทำหน้าที่ทางด้านการจัดหลักสูตร สามารถจัดทำชุดการเรียนการสอนเพื่อใช้ในระดับต่างๆ นับตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา เป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมซึ่งเห็นผลสัมฤทธิ์มากกว่าวิธีการใด เพราะตามทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ถือว่าการปลูกฝังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก

ส่วนนักศึกษาและประชาชนนั้นก็สามารถช่วยทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคเหนือได้ โดยการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มผู้สนใจด้านวัฒนธรรมในแต่ละสาขา รวบรวมผู้มีใจรักในวัฒนธรรมอย่างแท้จริงและแบ่งหน้าที่กันดำเนินงาน ขณะเดียวกันชมรมหรือกลุ่มผู้สนใจของนักศึกษาและประชาชนก็จะต้องร่วมมือและประสานงานกันตามสาขาและระหว่างสาขาวัฒนธรรมนั้นด้วย แต่ในการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มผู้สนใจนั้นจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินงาน นักศึกษาและประชาชนอาจจะขอความร่วมมือจากผู้บริหารระดับจังหวัด องค์กร เอกชน และจัดหางบประมาณเองด้วยการจัดการแสดงหรือขายสินค้าหรือใช้วิธีการอื่นๆ เพื่อให้ชมรมของตนดำรงอยู่ได้ วิธีการนี้จะช่วยในการถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไปได้อย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ ควรใช้ประโยชน์จากพระสงฆ์เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยด้วย เพราะคนในภาคเหนือมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างมากอยู่แล้ว การเผยแพร่วัฒนธรรมโดยการชักนำจากพระสงฆ์ขอมดำเนินการได้ง่ายที่จะโน้มน้าวจิตใจของประชาชนใหม่ ความรู้สึกหรือความเชื่อคล้อยตาม นอกจากพระสงฆ์แล้ว ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนรุ่นหลังหลังก็ควรที่จะประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทางค่านิยมวัฒนธรรม และสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและประเพณีเก่าแก่ที่สั่งสมให้แกลูกหลานและคนรุ่นหลังได้อีกด้วย เพราะคนในภาคเหนือนี้เคารพนับถือผู้เฒ่าผู้แก่กันโดยทั่วไปอยู่แล้ว เมื่อได้เห็นแบบอย่างจากคนรุ่นก่อนที่ตนเคารพพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

แนวทางต่างๆ ที่ได้นำเสนอแล้วนั้นเชื่อว่าจะช่วยทำให้วัฒนธรรมในเขตภาคเหนือดำรงอยู่ได้ชั่วกาลนาน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. กรมการฝึกหัดครูและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมวัฒนธรรมในแต่ละปีการศึกษาให้วิทยาลัยครูและศูนย์วัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินงาน พร้อมทั้งมีการติดตามผลงานด้วย
2. หน่วยงานสถานศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครู ควรให้ความสนับสนุนด้านการเงินเพื่อการดำเนินงานค่านิยมวัฒนธรรมโดยใช้งบประมาณจากเงินบำรุงการศึกษา นอกจากนั้นควรกำหนดให้ทุกหน่วยงานในวิทยาลัยให้ความร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรม

3. วิทยาลัยครูควรปลูกฝังและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นไปยังกลุ่มเยาวชนควายนอกเหนือไปจากกลุ่มนักศึกษา และประชาชนโดยการจัดทำหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเด็กในวัยเรียนด้วยการขอความร่วมมือจากกรมวิชาการและองค์การคาของคุรุสภา เพื่อการผลิตหนังสือในต้นทุนต่ำ
4. วิทยาลัยครูควรร่วมมือกับจังหวัดและเอกชน เพื่อการสนับสนุนทางการเงินในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมควยการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม เช่น จัดการแสดง การละเล่นพื้นเมืองของภาคอื่นๆ จัดทัศนจรตามสถานที่ที่น่าสนใจ ให้แก่คนในภาคอื่น หรือ ชาวต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์ เป็นคน
5. ศูนย์วัฒนธรรมควรทำการศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นต้นแบบ และให้การอบรมแก่บุคลากรที่ดำเนินการงานด้านวัฒนธรรม ซึ่งบุคลากรดังกล่าวจะต้องได้รับการเลือกสรรจากผู้ที่มีใจรักและมีความสนใจในเรื่องวัฒนธรรมอย่างแท้จริง
6. ควรจะในบุคลากรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ด้วยการลดหรือไม่มีชั่วโมงสอน และพิจารณาความดีความชอบจากผลงานด้านวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยด้านวัฒนธรรมครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนหลายๆ กลุ่ม เช่น ข้าราชการ ประชาชน และ นักธุรกิจ ที่มีต่อการดำเนินบทบาทในการทำนุบำรุง วัฒนธรรมของชาติของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ และศึกษาบทบาทในด้านของสถาบันอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันเอกชน เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย